

Sygn. akt VII U 1344/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2023r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 września 2023r. w Warszawie

sprawy I. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania I. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 23 września 2022 roku, znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

I. K. w dniu 29 listopada 2022r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 września 2022r., znak: (...), wnosząc o wypłatę stosownej kwoty tytułem wyrównania różnicy między faktycznie pobranymi świadczeniami z tytułu częściowej niezdolności do pracy a prawidłową wysokością tychże świadczeń za okres od 8 kwietnia 2019r. do 28 lutego 2022r.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że w związku z wnioskiem o przyznanie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy organ rentowy dokonywał na jego rzecz przelewu następujących kwot: 929,49 zł za okres od 8 kwietnia 2019r. do 28 lutego 2020r., 973,27 zł za okres od 1 marca 2020r. do 28 lutego 2021r. oraz 1.078,12 zł za okres od 1 marca 2021r. do 28 lutego 2022r. Dalej wyjaśnił, że po zakończeniu sądowego postępowania w sprawie składkowej z ubiegłych lat, ZUS decyzją z dnia 23 września 2022r. ponownie ustalił ostateczną wysokość renty i kwota świadczenia powinna wynosić: za okres od 8 kwietnia 2019r. do 28 lutego 2020r. – 1.084,06 zł, za okres od 1 marca 2020r. do 28 lutego 2021r. – 1.136,56 zł oraz za okres od 1 marca 2021r. do 28 lutego 2022r. – 1.184,75 zł. Tymczasem ubezpieczony otrzymał różnicę między ostateczną wysokością renty a pobieranym świadczeniem wynoszącą: od 8 kwietnia 2019r. do 28 lutego 2020r. - 154,57 zł za każdy miesiąc (plus dodatki); od 1 marca 2020r. do 28 lutego 2021r. - 13,29 zł za każdy miesiąc (plus dodatki) oraz od 1 marca 2021r. do 28 lutego 2022r. - 172,63 zł za każdy miesiąc (plus dodatki).

W związku z powyższym pismem z dnia 24 października 2022r. ubezpieczony wezwał organ rentowy do wyrównania różnicy. W odpowiedzi otrzymał pismo z dnia 4 listopada 2022r., którego treść przeczy faktom, a mianowicie wysokość pobranego świadczenia w okresie od 8 kwietnia 2019r. do 28 lutego 2022r. była niższa niż ostateczna wysokość renty zgodnie z decyzją z dnia 23 września 2022r. Wobec tego ww. różnicę należy wyrównać (odwołanie z dnia 22 listopada 2022r., k. 1-2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że zaskarżoną decyzją ustalili ubezpieczonemu ostateczną wysokość renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w kwocie brutto 1.084,06 zł na datę przyznania świadczenia, tj. 8 kwietnia 2019r. Po waloryzacji renta wyniosła: od 1 marca 2020r. – 1.136,56 zł brutto oraz od 1 marca 2021r. – 1.184,75 zł brutto. Natomiast wysokość świadczenia przekazana do wypłaty po potrąceniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki zdrowotnej wyniosła:

- w okresie od 8 kwietnia 2019r. do 29 lutego 2020r. – 1.084,06 zł (brutto) – 57,00 zł – 97,57 zł = 929,49 zł (netto);
- w okresie od 1 marca 2020r. do 28 lutego 2021r. – 1.136,56 zł (brutto) – 61,00 zł – 102,29 zł = 973,27 zł (netto);
- w okresie od 1 marca 2021r. do 31 grudnia 2021r. – 1.184,75 zł (brutto) - 66,00 zł – 106,63 zł = 1.012,12 zł (netto);
- w okresie od 1 kwietnia 2022r. do 28 lutego 2022r. – 1.184,75 zł (brutto) – 106,64 zł = 1.078,12 zł (netto).

Dalej organ rentowy podkreślił, że ubezpieczony faktycznie domaga się wypłacenia kwot, które stanowią zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składkę zdrowotną (np. w pierwszym okresie 57 zł + 97,57 zł = 154,57 zł). Następnie zacytował treść art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 85 ust. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, wskazując, że z przepisów tych wynika, że organ rentowy ma obowiązek wypłacać świadczenia w kwocie netto, nie zaś – jak tego oczekuje odwołujący się – w kwocie brutto (odpowiedź na odwołanie z dnia 1 marca 2023r., k. 29 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

I. K. w dniu 8 kwietnia 2019r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek z dnia 9 kwietnia 2019r., k. 1-15 a.r.).

Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 8 sierpnia 2019r. wskazał na częściową niezdolność do pracy ubezpieczonego trwającą do dnia 31 sierpnia 2020r. W oparciu o powyższe decyzją z dnia 18 października 2019r., znak: (...), organ rentowy począwszy od 8 kwietnia 2019r. przyznał ubezpieczonemu prawo do renty w kwocie zaliczkowej, tj. 1.084,06 zł. Zarazem wskazał w decyzji, że za okres od 8 kwietnia 2019r. do 30 września 2019r. została ustalona kwota świadczenia wynosząca 6.251,52 zł, która wraz ze świadczeniem za październik 2019r. w kwocie 1.084,06 zł, po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne, zostanie przekazana na rachunek w banku w łącznej wysokości 6.040,38 zł (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 8 sierpnia 2019r., k. 59 a.r.; decyzja o przyznaniu renty w kwocie zaliczkowej z dnia 18 października 2019r., k. 95 a.r.).

I. K. odwołał się od powyższej decyzji, jak również wniósł skargę na bezczynność organu rentowego. Wyrokiem z 21 grudnia 2020r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń społecznych oddalił odwołania. Z kolei wyrokiem z dnia 2 grudnia 2021r. Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację od powyższego orzeczenia (wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga z dnia 21 grudnia 2020r., k. 373 a.r.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 grudnia 2021r., k. 391 a.r.).

Świadczenia przyznane ubezpieczonemu decyzją z dnia 18 października 2019r. były wypłacane I. K. po uprzednim potrąceniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i wyniosły:

- w okresie od 8 kwietnia 2019r. do 29 lutego 2020r. - 929,49 zł miesięcznie (1.084,06 zł brutto – 57,00 zł – 97,57 zł);
- w okresie od 1 marca 2020r. do 28 lutego 2021r. - 973,27 zł miesięcznie (1.136,56 zł brutto – 61,00 zł – 102,29 zł);
- w okresie od 1 marca 2021r. do 31 grudnia 2021r. – 1.012,12 zł miesięcznie (1.184,75 zł brutto - 66,00 zł – 106,63 zł);

- w okresie od 1 stycznia 2022r. do 28 lutego 2022r. – 1.078,12 zł miesięcznie (1.184,75 zł brutto – 106,64 zł) (potwierdzenia przelewów, k. 3, 7-8 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. – po prawomocnym zakończeniu postępowań sądowych, także tych, które na skutek odwołania I. K. toczyły się przed Sądem Okręgowym w Rybniku – wydał w dniu 23 września 2022r. decyzję znak: (...), w której przyznał I. K. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 8 kwietnia 2019r. do 28 lutego 2022r. w kwocie 1.084,06 zł brutto. Po waloryzacji renta wyniosła od 1 marca 2020r. – 1.136,56 zł brutto i od 1 marca 2021 r. – 1.184,75 zł brutto. Organ rentowy zaznaczył w decyzji, że wysokość pobieranego przez ubezpieczonego świadczenia do dnia 28 lutego 2022r. nie uległa zmianie, ponadto wskazał, że decyzja jest ostateczna (korespondencja e-mail z 15 września 2022r., k. 397 a.r.; wyrok Sądu Okręgowego w Rybniku z 24 lutego 2022r., k. 24 a.s.; decyzja ZUS z 23 września 2022r., k. 399 a.r.).

Ubezpieczony, po otrzymaniu ww. decyzji, skierował do organu rentowego pismo z dnia 24 października 2022r., w którym wniósł o uregulowanie brakujących kwot renty. Wskazał, że różnica wynosi:

- 154,57 zł za każdy miesiąc w okresie od kwietnia 2019r. do lutego 2019r.;

- 163,29 zł za każdy miesiąc w okresie od marca 2020r. do lutego 2021r. wraz z dodatkowym rocznym świadczeniem pieniężnym za rok poprzedzający ww. okres;

- 172,63 zł za każdy miesiąc w okresie od marca 2021r. do lutego 2022r. wraz z należnym rocznym świadczeniem pieniężnym za rok poprzedzający ww. okres (pismo z 24 października 2022r., k. 403 a.r.).

W odpowiedzi na powyższe pismo Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. poinformował I. K., że decyzją z dnia 23 września 2022r. została ustalona ostateczna wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy. Wysokość tego świadczenia w okresie od 8 kwietnia 2019r. do 28 lutego 2022r. nie uległa zmianie i była wypłacana w prawidłowej wysokości (pismo ZUS z 4 listopada 2022r., k. 405 a.r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, oceniając, że ich wiarygodność nie budzi wątpliwości, tym bardziej że co do okoliczności, które zostały ustalone, strony nie pozostawały w sporze.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznanie sprawy w rozpatrywanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2021r., poz. 1805 ze zm.), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Spór dotyczył jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym. O takim sposobie załatwienia sprawy Sąd wcześniej uprzedził strony, powołując się dodatkowo na art. 15 z.zs¹ ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020r., poz. 1842) i udzielając stronom tygodniowego terminu na złożenie pism procesowych prezentujących ich ostateczne stanowiska w sprawie. Dodatkowo Sąd pouczył strony, że w terminie 7 dni mogą zgłosić sprzeciw dotyczący skierowania sprawy na posiedzenie niejawne (k. 43 i 49-50 a.s.).

Przechodząc do rozważań dotyczących zasadności odwołania oraz zgodności z prawem zaskarżonej decyzji, podkreślić należy, że ubezpieczony błędnie odczytał decyzję z dnia 23 września 2022r. i wywiódł, że wynika z niej podwyższenie kwoty świadczenia rentowego, a tym samym obowiązek dopłaty na jego rzecz różnicy między tym świadczeniem

a kwotą, która dotychczas została wypłacona. O tym, że do takiego podwyższenia nie doszło świadczy kilka okoliczności. Po pierwsze, organ rentowy w ww. decyzji wyraźnie poinformował I. K., że po zakończeniu postępowania wyjaśniającego wysokość świadczenia, jakie pobierał do 28 lutego 2022r., nie uległa zmianie. To samo zostało powtórzone w piśmie z 4 listopada 2022r., stanowiącym odpowiedź na pismo ubezpieczonego, w którym domagał się wyrównania różnicy. Po drugie, kwota świadczenia wskazana w decyzji z 23 września 2022r. wynosząca 1.084,06 zł oraz sposób wyliczenia tej kwoty, opisany przez organ rentowy, są identyczne jak w decyzji z 18 października 2019r. Z powyższego wynika zatem, że organ rentowy, wydając w dniu 23 września 2022r., decyzję ostatecznie ustalającą świadczenie należne ubezpieczonemu, nie dokonał podwyższenia należnej ubezpieczonemu kwoty. Jedyna różnica, jaka pojawiła się w zaskarżonej decyzji, to waloryzacja od 1 marca 2020r. i od 1 marca 2021r. Poza tym w decyzji, o której mowa, ZUS nie wskazał na potrącenia dokonane przed wypłatą świadczenia rentowego, a to dlatego, że decyzja ta stanowiła tylko ostateczne ustalenie wysokości świadczeń (decyzja z 18 października 2019r. była decyzją zaliczkową), które nie wzrosły, a wobec tego nie zachodziła podstawa do wyrównania. W tej sytuacji, skoro organ rentowy żadnych kwot ubezpieczonemu nie dopłacał, to nie informował o takich potrąceniach. Informację w tym przedmiocie zamieścił w decyzji zaliczkowej i zgodnie z nią wypłacał należności w poszczególnych miesiącach.

Zdaniem Sądu, ubezpieczony wadliwie rozumie decyzję z 23 września 2022r., jako powodującą konieczność dopłaty na jego rzecz tych należności, które w toku postępowania wyszczególnił. W rzeczywistości, jak słusznie zauważył organ rentowy, te kwoty, których dopłaty I. K. się domaga, są niczym innym jak zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składką zdrowotną, które ZUS potrącił wówczas, gdy dokonywał wypłaty. W zaskarżonej decyzji na takie potrącenia już nie wskazał, gdyż decyzja ta tylko potwierdzała słuszność wyliczeń z decyzji zaliczkowej i nie kreowała obowiązku dopłaty jakichkolwiek kwot. W związku z tym organ rentowy nie zamieścił informacji o takich potrąceniach, to jednak nie znaczy, że nie powinny być dokonane. W myśl art. 85 ust. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2561) za osobę pobierającą emeryturę lub rentę lub rodzicielskie świadczenie uzupełniające składkę jako płatnik oblicza, pobiera z kwoty emerytury lub renty, o której mowa w art. 81 ust. 8 pkt 2 i ust. 9, albo z kwoty rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o której mowa w art. 81 ust. 8 pkt 2a, i odprowadza jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwa do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, inny właściwy organ emerytalny lub rentowy lub instytucja wypłacająca emeryturę lub rentę albo bank dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy. Z kolei art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2647) wskazuje, że organy rentowe są obowiązane jako płatnicy pobierać zaliczki miesięczne od wypłacanych bezpośrednio przez te organy emerytur i rent, świadczeń przedemerytalnych i zasiłków przedemerytalnych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, rent strukturalnych, rent socjalnych oraz rodzicielskich świadczeń uzupełniających. Zgodnie z art. 27b ust. 1 i 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, podatek dochodowy, obliczony zgodnie z art. 27 lub art. 30c, w pierwszej kolejności ulega obniżeniu o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne, o której mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych:

a. opłaconej w roku podatkowym bezpośrednio przez podatnika zgodnie z przepisami o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

b. pobranej w roku podatkowym przez płatnika zgodnie z przepisami o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

- obniżenie nie dotyczy składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód (przychód) zwolniony od podatku na podstawie ustawy oraz składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód, od którego na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku. Kwota składki na ubezpieczenie zdrowotne, o którą zmniejsza się podatek, nie może przekroczyć 7,75% podstawy wymiaru tej składki.

Stosując ww. przepisy, organ rentowy już w decyzji z 18 października 2019r. wyliczył kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki na podatek dochodowy i wypłacił ubezpieczonemu świadczenia po dokonaniu wskazanych

potrąceń. Działal przy tym w granicach wyznaczonych przez ustawodawcę i będąc związany przepisami prawa, zastosował ich treść w sposób prawidłowy. Decyzja z 23 września 2019r. takiego obowiązku potrąceń, które już wcześniej – przy okazji wypłaty świadczeń – zostały dokonane, nie zniosła ani nie wykreowała nowej kwoty należnej ubezpieczonemu z tytułu renty, dlatego – nie znajdując podstaw do nakazania ZUS wyrównania ubezpieczonemu różnic, na jakie wskazał – Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.